

Consciència i estat d'ànim

No adoptem una ideologia, una identitat o una posició política d'un dia per altre. Més aviat, les anem desenvolupant durant tota la vida. Ordinàriament, les nostres filiacions i adscripcions són el resultat de processos llargs i intensos de decantament. És possible que en aquests trajectes particulars hi hagi dies o moments especialment decisius. “En aquell moment ho vaig veure clar”. “Aquell dia va ser quan vaig dir-me: ja n'hi ha prou”. Hi ha persones que recorden amb precisió escenes d'aquesta mena. En el cas de la majoria, però, són les sumes d'episodis menors, d'anècdotes o situacions menys memorables, les que, de manera acumulativa, van establint els canvis de posició o l'afermament d'unes conviccions. Aquests itineraris personals susciten formes de presa de consciència, de construcció d'una concepció del món, de determinació de quin és el nostre lloc en la societat.

Aquesta consciència, aquesta mentalitat, aquesta visió de les coses, es reforça, es posa en dubte o entra en crisi, en el contacte i el diàleg permanent amb els altres. I sol incloure alguna forma de posició política, explícita o no. La construcció de la pròpia consciència del món, de la vida i d'un mateix és especialment decisiva quan ens fem adults; configura la personalitat bàsica de cadascú. Però la nostra manera de pensar –i actuar– flueix i evoluciona sempre, no s'atura, incorpora variables, s'adapta i es reajusta. I, encara que mai no és definitiva del tot, tampoc no és improvisada, ni erràtica, ni banal. No és ac-

cessòria ni irrellevant. Ens constitueix.

A Catalunya, el decantament del catalanisme cap al sobiranisme o el creixement polític de l'independentisme han estat el resultat d'un llarg i complex procés de presa de consciència. De moltes consciències particulars que, juntes, han causat una variació profunda en la consciència col·lectiva i les seves expressions socials i polítiques. Aquesta nova mentalitat, que s'ha fet ben visible en un període relativament breu, es correspon amb transformacions socials profundes i de llarga durada; amb el desacomplexament d'amplis sectors socials capaços d'assumir el protagonisme i la iniciativa política; amb el rebuig a la permanent intransigència i el maltractament per part de l'Estat; amb l'impacte de la crisi i la disconformitat amb el model social imperant... Un procés de



JOAN M. TRESSERRAS

COMUNICÒLEG, UAB

CONSULTEU
MÉS ARTICLES A
www.ara.cat

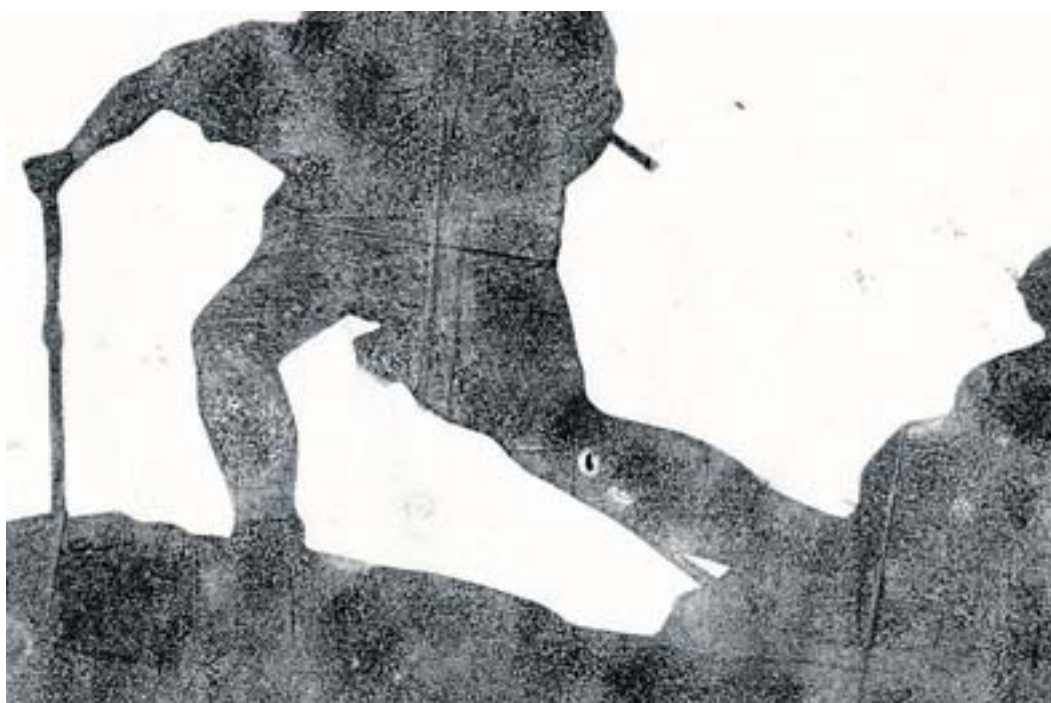
tanta complexitat i amb tanta diversitat de persones involucrades ho pot ser tot menys superficial. La mobilització d'energies al voltant del dret a decidir no és l'efecte de cap suflé, no és un fenomen conjuntural, no és l'escuma efímera de cap eferescència sobtada, sinó la conseqüència immediata d'un canvi en les consciències de centenars de milers de persones. I és per això que, al marge dels encerts i els errors de les cúpules polítiques en les últimes setmanes, s'acabarà produint el capgirament del mapa polític i social del país, i res no tornarà a ser igual.

El procés i la mobilització ciutadana es mantenen fermes. Desànim acumulat? Potser. Però, ¿què ha canviat d'ençà del 9-N que hagi de posar en crisi el moviment ciutadà? ¿Hi ha algun factor nou que invalidi el gir que s'havia produït en una part substan-

cial de la consciència ciutadana? La clau del canvi de dinàmica política va ser i és la gent, la multitud mobilitzada, reclamant la posada en marxa d'un projecte social i polític nou. La política institucional ha treballat a remolc, amb més o menys convicció, però no ha tingut el control del procés. Durant setmanes les coses no han anat com esperàvem. Fa poques hores, tanmateix, s'han fet públiques les bases d'un nou acord que incorpora compromisos per als pròxims sis mesos i la convocatòria d'eleccions el 27 de setembre. El desencís que han provocat les tensions entre formacions polítiques i líders, la incertesa al voltant d'una data electoral que molts hauríem volgut immediata després del 9-N, segurament trigarà a cicatritzar del tot. Però no haurà produït danys greus en la consciència de les persones que disposen de criteri sòlid. Ens haurà pogut afectar l'estat d'ànim, però no pas la consciència. L'estat d'ànim és molt important, però és més voluble i canviant que la nostra consciència i les nostres conviccions. L'ànim l'haurérem d'anar revifant. Ens queixem i rondinem quan ens sentim decebuts, però no canviem pas d'equip cada vegada que perdem. No renunciem a la crítica, però mantenim intactes les nostres aspiracions.

Aquests dies han sotmès l'estat d'ànim del sobiranisme a algunes sotragades. Però que ningú s'enganyi. La consciència autèntica, la que conté les conviccions profundes, la que va moure i mourà muntanyes, no ha desertat; roman intacta, comptant els dies que falten per a la final democràtica.

La nostra visió de les coses es reforça, es posa en dubte o entra en crisi en el contacte i el diàleg permanent amb els altres



LAMARTARILE

L'estat d'ànim del sobiranisme ha estat sotmès a algunes sotregades, però les conviccions profundes no han desertat